

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 15 0 U 004433 20 Uvp
Banjaluka, 10.3.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Strahinje Ćurkovića, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zdravke Čučak, u upravnom sporu po tužbi D. T. iz T. (u daljem tekstu tužilac), koga zastupa punomoćnik mr Z. V., v.d. pomoćnik direktora u Centru za pružanje besplatne pravne pomoći, Sjedište u T., protiv rješenja broj ... od 17.9.2019. godine tuženog Fonda ..., u predmetu ostvarivanja prava po osnovu invalidnosti, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Trebinju broj 15 0 U 004433 19 U od 10.12.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 10.3.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Trebinju broj 15 0 U 004433 19 U od 10.12.2019. godine preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obavezuje se tuženi da na ime troškova zastupanja tužioca od strane Centru za pružanje besplatne pravne pomoći, Sjedište u T., plati iznos od 1.875,00 KM na račun budžeta Republike Srpske u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta i odbijen zahtjev tužioca za naknadu troškova upravnog spora. Osporenim aktom odbijena je žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Filijala T. broj 9803353438 od 20.9.2018. godine kojim je odbijen njegov zahtjev za ostvarivanje prava na invalidsku penziju.

U obrazloženju pobijane presude sud navodi da je pravilno utvrđeno da tužilac ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava na invalidsku penziju prema odredbama člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15, u daljem tekstu: Zakon o PIO), jer će daljim mjerama liječenja tužilac poboljšati svoje zdravstveno stanje, te vratiti se redovnim radnim i životnim aktivnostima. Smatra da nije osnovan prigovor iz tužbe da činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno, jer se tuženi izjasnio u vezi oboljenja po pitanju reumatoidnog artritisa koji nije klinički potvrđen, kao i po pitanju psihičkog stanja, što takođe nije klinički potvrđeno, a u odnosu na smetnje mokrenja neophodno je nastaviti liječenje zbog komplikacija koje mogu nastupiti zbog ovakve povrede, s tim da je hirurško liječenje urološke povrede završeno. Ni činjenica da liječenje traje od 2003. godine ne utiče na drugačiju odluku, jer tužilac od te godine nije provodio liječenje po pitanju reumatološke, a ni psihijatrijske problematike

zdravlja u kontinuitetu, već je liječenju pristupao povremeno, što sve upućuje na zaključak da liječenje nije završeno.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje tužilac pobija ovu presudu zbog povrede odredbe člana 230. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu ZOUP) i odredbi člana 60. i člana 132. Zakona o PIO, ukazujući da se vještak poziva na medicinsku dokumentaciju od strane urologa, a ne navodi konkretno koja to medicinska dokumentacija potvrđuje navedeni stav vještaka, pa se radi o paušalnom nalazu, ocjeni i mišljenju na kojem se nije mogao zasnovati osporeni akt. Iako organ vještačenja u prvom i drugom stepenu nije vezan vještačenjima drugih organa i ustanova, ipak je trebao da razmotri okolnost da duže od dvije decenije ima priznat status ratnog vojnog invalida treće kategorije sa 90% invaliditeta trajno i da više nije sposoban da obavlja bilo kakav posao. Osporeni akt ne sadrži nijednu postavljenu dijagnozu iz medicinske dokumentacije urologa na koju se tuženi uopšteno pozvao, a nisu ni konkretno navedene činjenice koje ukazuju da se operativnim zahvatom i uklanjanjem stranih metalnih tijela iz organizma može stanje poboljšati. Dok je trajao radni odnos u P. s. T., morao je dolaziti na posao sa pelenama za odrasle, a ponekad i sa kateterom, pa proizilazi da bilo kakvo liječenje u urološkom smislu ne može da dovede do poboljšanja njegovog zdravstvenog stanja, jer mu je konzilijum VMA. dao do znanja da bira pelene ili kesu na stomaku (stalni kateter) ukoliko bude odstranio geler iz tijela, uz posebnu napomenu da se radi o veoma rizičnoj operaciji. Nije cijenjen ni uticaj lumboišijalgije na invaliditet, bez obzira što je to oboljenje zadobijeno ranjavanjem ili oboljenjem, iz kojeg razloga je bilo potrebno ocijeniti uticaj tog oboljenja na zdravlje i da li postoji invalidnost i gubitak radne sposobnosti po tom osnovu. Nije obrazložen ni razlog nepostojanja invalidnosti po osnovu reumatoloških zdravstvenih problema, iako tuženi potvrđuje postojanje reumatidnog artitisa i umjesto da cijeni postojanje ili nepostojanje invaliditeta po tom osnovu, tuženi pokušava da tu tvrdnju negira tvrdnjom da ova dijagnoza nije potvrđena kroz kliničku opservaciju i liječenje. Takođe, nije cijenjen ni uticaj operacije čira na dvanaestopalačnom crijevu na ukupan invaliditet, kao ni činjenica da je već duže vrijeme u većoj mjeri narušeno psihičko zdravlje sa konstantnim pogoršanjem, a zbog čega je očigledno nesposoban za bilo kakav rad, a što ukazuje na gubitak radne sposobnosti. Sve ove činjenice iznesene pred prvostepenim organom nisu uzete u obzir, niti je saslušan pred drugostepenim organom, čime je povrijeđeno načelo saslušanja stranke iz člana 9. ZOUP. Imajući u vidu dosadašnje liječenje koje traje 15 godina i koje liječenje je bez ikakvog poboljšanja, nalaz i mišljenje drugostepenog organa vještačenja ne zadovoljava sve zahtjeve predviđene u odredbi člana 179. ZOUP kojom je propisano da nalaz i mišljenje vještaka moraju biti jasni, potpuni i dovoljno obrazloženi i navedeni nalaz, ocjena i mišljenje kao takav nije mogao biti osnov za donošenje pobijanog rješenja. Osporeni upravni akt koji je zasnovan na nalazu, ocjeni i mišljenju koji nije potpun, dovoljno obrazložen i jasan, iz naprijed navedenih razloga, nije pravilan i zakonit, što ukazuje da je tuženi počinio povredu pravila postupka prihvatanjem takvog nalaza, jer činjenično stanje u ovoj upravnoj stvari nije potpuno i pravilno utvrđeno, iz kojeg razloga je tuženi izveo nepravilan zaključak, a što je prouzrokovalo pogrešnu primjenu materijalnog prava, člana 60. stav 1. i 3. Zakona o PIO, jer je kod takvog stanja pravilno bilo priznati pravo na invalidsku penziju. Predlaže da se zahtjev uvaži i preinači presuda tako da se tužba uvaži i poništi rješenje tuženog uz naknadu troškova.

Tuženi u odgovoru navodi da je zahtjev neosnovan. Ljekar-veštak je izvršio ocjenu kompletne medicinske dokumentacije i svih dokaza pojedinačno i u međusobnoj vezi na

osnovu čega je donio nalaz, ocjenu i mišljenje o zdravstvenom stanju i radnoj sposobnosti osiguranika. Izjava tužioca da se daljim operativnim liječenjem neće popraviti stanje njegovih tegoba od strane urotrakta ne može se uzeti kao relevantna, nego medicinska dokumentacija od strane urologa koja ne ide u prilog činjenici da su ove tegobe izražene u tolikoj mjeri da bi kod ovog osiguranika dovele do potpunog i trajnog gubitka radne sposobnosti. Pitanje lumboišijalgije ne utiče na drugačiju odluku, jer ona u svom nastanku ima sasvim drugu etiologiju i u osnovi ovog oboljenja uvijek su degenerativne promjene u lumbalnom dijelu kičmenog stuba koje nastaju kroz protok vremena. Nadalje, iz nalaza interniste reumatologa se vidi da se radi o reumatoidnom artritisu, a da ova dijagnoza nigdje nije potvrđena kroz kliničku opservaciju i liječenje. Takođe je nesporno da je hirurško liječenje zbog urološke povrede završeno, ali je zbog dizuričnih tegoba (smetnje pri mokrenju) neophodno nastaviti liječenje pod kontrolom urologa, prije svega zbog komplikacija koje mogu nastupiti zbog ovakve povrede. Psihijatar u svom nalazu iz 2018. godine konstatuje da su neredovne kontrole psihijatra, što opet potvrđuje da je neophodno nastaviti liječenje pod kontrolom neurološke, psihijatrijske i internističke službe. Po pitanju uroloških tegoba liječenje jeste završeno, ali nije dovelo do potpunog i trajnog gubitka radne sposobnosti. Vještak smatra da će dalje mjere liječenja dovesti do poboljšanja zdravstvenog stanja ovog osiguranika i njegovo vraćanje redovnim radnim i životnim aktivnostima. U tužbi se laički i nestručno tumače nalazi ljekara specijalista koji niti su vještaci niti su ovlašćeni za ocjenu radne sposobnosti za koje nemaju zakonsko ovlašćenje, bez obzira da li posjeduju odgovarajuća stručna znanja, ali zato jesu osposobljeni za liječenje koje je i od strane tužioca zanemareno u korist penzionisanja, a što je očigledno njegov jedini cilj. Nije pravilno tumačiti svaku dijagnozu posebno, a pri tome zanemariti da se dijagnoza treba posmatrati u vezi sa težinom oboljenja, odnosno stepenom napredovanja u kojoj se nalazi oboljenje koje je označeno tom dijagnozom. To i jeste razlog zašto su organi vještačnja sastavljeni od ljekara i zašto su propisani posebni uslovi za vještake. Stav suda da nije utvrđeno da li je došlo do gubitka radne sposobnosti, iako liječenje traje od 2003. godine je djelimično tačan, ali razlog za to je što je liječenje prekidano po raznim osnovama i nikada nije provedeno do kraja, bar što se tiče reumatološke i psihijatrijske problematike zdravlja kod ovog osiguranika, pa se nije ni mogla donijeti ocjena da li je došlo do gubitka radne sposobnosti. Vještak je na stanovištu da je sa urološke strane liječenje završeno i stanje je definitivno, ali da po pitanju reumatoidnog artritisa, koji je ranije dijagnostikovao kod ovog osiguranika, a koji do danas nije u kliničkim uslovima potvrđen, kao i psihičko stanje zdravlja, koje takođe nije potvrđeno kliničkim liječenjem, razlog su što je kod ovog osiguranika donesena ocjena da liječenje treba nastaviti i u narednom periodu. Predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i cjelokupne spise predmetne upravne stvari na osnovu odredbe 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima spisa proizilazi da je prvi zahtjev za utvrđivanje postojanja invalidnosti podnesen dana 23.1.2003. godine. Uz zahtjev je dostavljen izvještaj sa nalazom i mišljenjem zdravstvene organizacije Dom zdravlja T. od 21.01.2003. godine kojim se konstatuje da je tužilac ranjen na ratištu u aprilu 1992. godine, da ima povrede od metala u predjelu perineuma, da je liječen na Klinici Klinici za urologiju VMA u Beogradu i Vojnoj bolnici u Meljinama, da je operisao čir na dvanaestercu 2001. godine, da i dalje ima bolove u predjelu perineuma, da mokri sa naporom, da je depresivan i da ima bolove u leđima, nogama i rukama. Povodom tog zahtjeva donesen je zaključak 6.3.2003.godine kojim se ovaj postupak prekida iz razloga što liječenje kod tužioca nije završeno i da je potrebno da se

liječenje nastavi pod kontrolom reumatologa, jer nisu iscrpljene sve mogućnosti liječenja. Tužilac je ponovo podnio zahtjev dana 24.4.2003. godine, za utvrđivanje postojanja invalidnosti uz izvještaj sa nalazom i mišljenjem zdravstvene organizacije Dom zdravlja T., Službe za opštu, primarnu zdravstvenu zaštitu od 23.04.2003. godine, u kojem je dato mišljenje specijaliste opšte medicine N. dr J., da kod tužioca postoji gubitak radne sposobnosti, da je tužilac psihički jako depresivan, da ima vidljiv ožiljak od operativnog zahvata u medijalnoj liniji, postoperativni ožiljak u skrotumu, da lijevi testis nedostaje, da je kičma bolna i osjetljiva. I ovaj zahtjev je rješenjem od 4.7.2003. godine odbijen, uz obrazloženje da je na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja broj ... od 1.7.2003. godine, utvrđeno da kod tužioca invalidnost ne postoji. U postupku odlučivanja o žalbi tužioca izjavljenoj protiv ovog rješenja, izvršena je ponovna ocjena radne sposobnosti, te je dato mišljenje Odjeljenja za ocjenjivanje radne sposobnosti u drugom stepenu od 28.11.2003. godine da su saglasni sa ocjenom i mišljenjem prvostepenog organa vještačenja. Ponovni zahtjev za ostvarivanje prava za invalidsku penziju tužilac podnosi dana 11.9.2018. godine. I ponovo je izvršena ocjena radne sposobnosti, te nakon pregleda tužioca, medicinske i ostale dokumentacije dato mišljenje Organa za vještačenje u prvom stepenu broj ORS-128/2018 od 12.9.2018. godine, da kod tužioca liječenje nije završeno u smislu mogućnosti definitivnog utvrđivanja postojanja invalidnosti, jer nije utvrđeno da je došlo do trajnih promjena u zdravstvenom stanju osiguranika koje se ne mogu otkloniti daljim liječenjem i medicinskom rehabilitacijom. Na osnovu ovog nalaza i mišljenja, prvostepenim rješenjem broj ... od 20.9.2018. godine, ponovo je odbijen zahtjev tužioca. U postupku po žalbi tužioca podnesenoj protiv prvostepenog rješenja, drugostepeni organ vještačenja ponovio je nalaz, ocjenu i mišljenje i uvažavajući primjedbe date u presudi Okružnog suda u Trebinju broj 15 0 U 004268 19 U od 20.8.2019. godine, te dana 25.3.2019. godine dao mišljenje da urološke tegobe koje tužilac ima, a odnose se na poremećaj mokrenja, ne dovode do potpunog i trajnog gubitka radne sposobnosti jer, bez obzira što je hirurško liječenje zbog te povrede završeno, zbog dizuričnih tegoba je neophodno nastaviti liječenje pod kontrolom urologa, prije svega zbog komplikacija koje mogu nastupiti zbog ovakve povrede. Što se tiče metalnog stranog tijela koje se nalazi u predjelu medijalne lože desne butine, po ocjeni vještaka, to ne pravi tegobe koje bi tužioca činile radno nesposobnim. To metalno strano tijelo, prema mišljenju ortopeda, ne pravi nikakve zdravstvene smetnje, ne ugrožava zdravlje tužioca i kao takvo ne treba da se operativno rješava. Što se tiče lumboišijalgije, vještak se izjasnio da su u osnovi ovog oboljenja uvijek degenerativne promjene u lumbalnom dijelu kičmenog stuba koje nastaju kroz protok vremena. Što se tiče nalaza interniste, kardiologa, u kome se konstatuje da je očuvana sistolna funkcija lijeve komore, vještak ocjenjuje da to odgovara funkciji potpuno zdravog srčanog mišića. Po osnovu nalaza interniste reumatologa od 29.8.2018. godine, vještak se izjasnio da dijagnoza reumatoidnog artritisa nije potvrđena kroz kliničku opservaciju i liječenje. Što se tiče preloma desne podlaktice u 2018. godini, zaključak je vještaka da po tom osnovu tužilac nema vidljivih fizičkih nedostataka. Po osnovu nalaza neuropsihijatra od 30.4.2018. godine i konstatacije da je tužilac napet, razdražljiv, uznemiren, nižeg praga tolerancije na frustracije i niz drugih somatskih tegoba, konstatuje se da se tužilac liječio kod psihijatra, ali samo povremeno i neredovno. Vještak zaključuje da je u odnosu na ove tegobe neophodno kontinuirano praćenje i liječenje, po mogućnosti u hospitalnim uslovima, jer će provođenje daljih mjera liječenja dovesti do poboljšanja zdravstvenog stanja tužioca i njegovo vraćanje radnim i životnim aktivnostima. Na osnovu navedenog, tuženi je prihvatio razloge prvostepenog organa i žalbu tužioca izjavljenu protiv prvostepenog rješenja odbio osporenim aktom.

Pobijanom presudom odbijena je tužba podnesena protiv osporenog akta, uz obrazloženje koje je tužilac doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Tuženi je osporeni akt zasnovao na nalazu, ocjeni i mišljenju drugostepenog organa vještačenja broj DOV-160/19 od 25.3.2019. godine, a čija je utvrđenja podržao nižestepeni sud, zaključujući da je nadležni organ za vještačenje dao detaljno izjašnjenje po pitanju reumatoidnog artritisa koji nije klinički potvrđen, kao i po pitanju psihičkog stanja koje, takođe, nije klinički potvrđeno, a što se tiče dizuričnih tegoba, neophodno je nastaviti liječenje zbog komplikacija koje mogu nastupiti zbog ovakve povrede, s tim da je hirurško liječenje urološke povrede završeno.

Osnovano tužilac postavlja pitanje kakvo se liječenje treba nastaviti pod kontrolom neurološke, psihijatrijske i internističke službe i kakav pozitivan rezultat se može postići, a u odnosu na sadašnje stanje u kojem se na rtg snimku tužioca vidi metalno strano tijelo u predjelu desnog perineuma što prouzrokuje trnjenje i bolove u zadnjoj loži desne natkoljenice, da nije u mogućnosti da kontroliše mokrenje, iz kojeg razloga je na radno mjesto morao dolaziti sa pelenama za odrasle, a ponekad i sa kateterom, da je psihički obolio i da mu je utvrđeno i reumatsko oboljenje. Kada se uzmu u obzir navedene tegobe, a imajući u vidu da je hirurško liječenje urološke povrede završeno, vještak je bio dužan da detaljno navede način i mjere liječenja koje bi u kontinuitetu postigle cilj i očuvale „ukupno stanje zdravlja“, te obrazloži da li se i kako tim mjerama može postići poboljšanje njegovog zdravstvenog stanja i njegovo vraćanje redovnim radnim i životnim aktivnostima.

Proizilazi da tuženi nije uvažio primjedbe tužioca koje se odnose na zahtjev da se drugostepeni organ vještačenja jasno izjasni koje su to metode i načini liječenja koji se preporučuju tužiocu u narednom periodu. Ovo stoga što je vještak u obavezi da preporuči način daljeg liječenja i medicinske rehabilitacije, a što je u konkretnom izostalo, iz kojeg razloga je takav nalaz, ocjena i mišljenje nepotpun, slijedom čega tuženi na istom nije mogao zasnovati osporeni akt, a na što tužilac pravilno ukazuje.

Kako je nižestepeni sud podržao zaključke tuženog koji se zasnivaju na nalazu, ocjeni i mišljenju drugostepenog organa vještačenja koji nije valjano obrazložen u smislu odredaba člana 16. stav 4. tačka a), 21. i 24. Uredbe o medicinskom vještačenju u penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 2/13), proizilazi da je povrijedio pravila postupka, a što je dovelo i do pogrešne primjene materijalnog prava.

Kod ovakvog stanja stvari proizilazi da je pobijana presuda zahvaćena povredama iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca uvažava na način određen u izreci ove presude na osnovu odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona.

Odluka o troškovima spora iz stava 2. izreke ove presude se zasniva na odredbama člana 49. i 49a. stav 1. ZUS, u vezi sa odredbama člana 397. stav 2. i 395. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 - 61/13), koji se u upravnom sporu primjenjuje na osnovu odredbe člana 48. ZUS, s obzirom na to da je tužilac koga zastupa Centar za besplatnu pravnu pomoć uspio u sporu, a postavljen je opredjeljen zahtjev za nadoknadu troškova istog. Dosuđeni iznos se odnosi na trošak sastava tužbe 300 bodova prema Tarifnom broju 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05, u daljem tekstu: Tarifa), trošak na ime sastava zahtjeva 450 bodova, trošak na ime paušalne nagrade prema Tarifnom broju 12. Tarife 187,5 bodova, što ukupno iznosi 937,5 bodova. Na osnovu člana 14. Tarife vrijednost boda iznosi 2,00 KM, slijedom čega je sud tužiocu na ime troškova zastupanja od strane Centra za besplatnu pravnu pomoć (sastav tužbe i zahtjeva sa paušalom) dosudio potraživani

iznos od 1.875,00 KM. Tuženi je dužan da troškove uplati u korist budžeta Republike Srpske, u skladu sa odredbom člana 23. stav 2. Zakona besplatnoj pravnoj pomoći („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 120/08, 89/13 i 63/14), koja propisuje da se troškovi zastupanja Centra obračunavaju po Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata i predstavljaju prihod budžeta Republike Srpske.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić